

PRZEPALIĆ (21) *vb pf*

e jasne; w *inf* -pa- (6), -pã- (5); -pa- *SienLek* (5); -pã- *BielKron, Mącz* (2); -pa- : -pã- *SarnStat* (1:2); w pozostałych formach a pochylone.

inf przepalić (13). $\diamond$ *fut* 3 sg przepáli (3). $\diamond$ *imp* 2 sg przepâl (4). $\diamond$ *impers con* by było przepâl(o)no (1).

Sł stp brak, Cn w innym znaczeniu, Linde XVII w.

1. Podzialać na ciało wysoką temperaturą lub żrącą substancją (19) :

Przen (1) :

Zwrot: »przepalić do boląca« (1): Aniż tu ieſt ná ſwiecie żadna rzecz ták trwála/ Aby ſie s czáfem márníe kiedy nie ípádála. Tu ftárość kázi ciála zimná y gorącá/ Ze więc czáfem przepali áz y do bolącá. *RejWiz* 136v.

a. W celach leczniczych (9) :

α. *Wykonać zabieg przepalania [w tym: komu, czemu (żywołne) (5)] (7) :* ále ieſlićby mu [*koniowi*] to do trzech dni przegryść [*martwej kostki*] niemogło/ tedy mu żelázem przepálić muſiſz/ przepalże w podłuż *SienLek* 183.

przepalić co (4): A ieſli ieſth ciężka niemoc/ przepálić mu wierzch głowy/ á oney rány długo niegoi/ áz wſzytká zła wilkość wynidzie. *SienLek* 52v; thedy guzy krńczyc nábiegną: weźmiſz roſpalone żelázo/ á przepal ony guzy *SienLek* 182v, 53, 66v.

Zwrot: »żelázem przepalić« (3): Płynienie też oczu wſciága/ gdy ſobie ktho da ná ſkroniách żyły żelázem przepálić. *SienLek* 66v; ale ieſlić ſye od tego [*guz*] otworzyć niebędzie chćieć/ tedy żelázem przepálić muſiſz *SienLek* 184, 183.

β. Podzialać wypalająco [co] (2) :

Zwoty: »przepalić ciało« (1): Wezmi Ialkru á zetrzy gi/ przylož gdzie chczelſz á przepali ciało áz rana będzie. *FalZioł* V 102v.

»gorącością przepalić« (1): *FalZioł* I 56a *cf* »przepalić skorę«.

»przepalić skorę« (1): Ialkier w mózđerzu ſthluczony gdy będzie na gołe ciało przyložon: zrani ono miełcze á prawie ſwoią gorącością przepali ſkorę *FalZioł* I 56a.

b. Wypalić piętno na ciele jako formę kary [w tym: komu (8)] (9) :

przepalić co (3): Przeto był wyrok Cefárki [...]/ áby dáley nie byli zábijáni Krzeſćiáne/ ále áby káždemu oko práwe było wyięto/ á lewy łýt przepalono/ á robili wſzelkie roboty. *BielKron* 155, 155v; *Affigere ad caput literam, Náznácić komu nos álbo vcho* przepalić. *Mącz* 126d.

Zwrot: »twarz (a. na twarzy znak) przepalić« = *insuper in facie canterisari JanStat* [*szyk zmienny*] (6): A yeſly zeby był przełzwathczon yłz czwarthy ráł [*krzywo*] przszyagal thedy mayą yemv thwarzłch przepalycz jako krzywo przyſzyalczi yłzbygo pothym znano *LibLeg* 6/115v, 6/116v; *Inurere notam/ Przepalić twarz/ Nácechowác/ To yeſt oſławić.* *Mącz* 250c; *SarnStat* 506, 711, 933.

2. [Spalić [co]: Przypomniał [*brat Jerzy*] i o tym ogniu, który z nieba zſtepić ma a przepalić niebios a i ziemie wsze *AktaSynod* I 96.]

3. Poddać destylacji (2) :

Zwrot: »przepalić wino« (2): á przecedziwłzi wlej ono wino łamo do Alembiku/ á przepal ie thak iako gorzałkę palą trzy dni *FalZioł* I 77a, I 76d.

Synonimy: **1.b.** *nacechować, napiątnować, naznaczyć, naznamionować, pocechować, popiątnować, poznać.*

Formacje współrdzenne cf PALIĆ.

Cf **PRZEPALENIE, PRZEPALONY**

LWil